

יוזמה וחדשנות בתעשייה הקיבוצית

עם שיא של כל הזמנים במכירות וכניסה לתחומים חדשים ומבטיחים דוגמת הייטק וקנאביס רפואי נדמה שקטר התעשייה הקיבוצית לא עוצר כל הדרך להישגים ושיאים חדשים // **יובל גמליאל**

פות, מערכות מתקדמות ברפת, תחליפי בשר מהצומח ועוד רבים אחרים. החדשנות הביאה את התעשייה הקיבוצית לאורך שנים לתפוס נתח של 8% מכלל התעשייה בישראל, היא מסבירה, "יחד עם זאת, לאורך העשור האחרון לא נטלנו חלק משמעותי במהפכה העולמית הגדולה של ההייטק, שלמדינת ישראל חלק נכבד בה. האיגוד הציב את הפריצה לתחום

ההייטק כיעד מרכזי האיגוד והחל בסדרת מהלכים חשובים לקדם זאת דרך הנעת שיתופי פעולה בין המפעלים והקיבוצים לבין סטרטאפים באמצעות קרן המשרתה שהאיגוד שותף בה יחד עם התנועה הקיבוצית וקרן קמ"ע ופתיחת מרכזי עבודה משותפים בקיבוצים". וזה לא נגמר רק בקטר הצמיחה של המשק. התעשייה הקיבוצית לוטשת עין ניהולית לתחום הקאנאביס הרותח ואיגוד התעשייה הקיבוצית ערך רק לאחרונה כנס ראשון לקיבוצים שמטכננים לפעול בתחום הקנאביס, על רקע

הצמיחה האדירה הצפויה בביקוש למוצרי הקנאביס על כל גווניהם. במפגש בו השתתפו כ-70 קיבוצים מרחבי הארץ, ציינה דרור כי האיגוד רואה בקנאביס הרפואי הזדמנות לפיתוח מנועים כלכליים חדשים בקיבוצים. תחום נוסף בו עוסק כרגע האיגוד בהובלתה של דרור הינו הטמעת תהליכים מתקדמים במפעלי התעשייה הקיבוצית, כחלק ממה שמכונה המהפכה התעשייתית 4.0. בהקשר לכך ניתן לציין כי בימים האחרונים התקיים כנס מקצועי בפארק העסקים החכם בקיסריה שנועד להציג בפני הדרגים המנהלים במפעלים הקיבוציים את הטכנולוגיות החדשניות ביותר, כמו גם תמריצי הסיוע הממשלתיים בנושא.

זהו ביטוי לגלובליזציה ולמגמות חיוביות של התקרבות לשוקי יעד, ייעול הייצור ופיזור סיכונים, אולם מבחינת האינטרס הלאומי יש לחזק את אמצעי הסיוע והפחתת הרגולציה כדי שיותר מפעלים יבחרו להתפתח כאן בארץ והמשק יהנה מתוספת מקומות עבודה. איגוד התעשייה הקיבוצית הפועל במסגרת התאחדות התעשיינים מאגד 250 מפע-

ה אם ידעתם ששנת 2018 רשמה שיא של כל הזמנים במכירות התעשייה הקיבוצית עם מכירות ב-44.9 מיליארד שקל? כן, מסיוע הנתונים שהכינה מנהלת המחלקה הכלכלית באיגוד התעשייה הקיבוצית, שלומית ארבל, עולה שהיצוא הגיע ל-15 מיליארד שקל, גידול של קרוב ל-3% לעומת השנה הקודמת. המכירות בשוק המקומי לעומת

זאת ירדו בכ-1% והגיעו ל-12.5 מיליארד שקל. עוד מעלים הנתונים שכ-9 מיליארד שקל ממכירות המפעלים הקיבוציים מקורם בחברות ומפעלים בת הממוקמים בחו"ל. בתחום זה נרשמה עליה משמעותית של 7.5% ביחס לשנת 2017. חלקם של המפעלים האזוריים במכירות נותר יציב בשיעור של 8.4 מיליארד שקל. מי שמוכילים את התעשייה הקיבוצית הם ה"ור" יונתן בשיא והמנכ"לית מרים דרוק, שהיא האישה הראשונה אי פעם בתפקיד, חברת קיבוץ יקום ובעלת תואר שני במינהל עסקים

אשר כיהנה במגוון של תפקידי ניהול בתעשייה הקיבוצית והכללית. לצידה מכהנים בהנהלת האיגוד רפי נבו, מנהל תחום החדשנות והטכנולוגיה, לאה קוטלר בפיתוח הון אנושי, מיכל צורן שאחראית על הסחר הבינלאומי, נורית גנני, מנהלת הלשכה ומתי אנקרי מנהלת הכספים. לדברי דרוק, "הייקף הייצור של הקיבוצים מחוץ לגבולות המדינה הולך ומתגבר כבר קרוב לשני עשורים. אם בתחילת המילניום ייצרו הקיבוצים מוצרים בכמיליארד שקל בחו"ל, כיום אנו בהיקף ייצור של קרוב לפי עשרה באותה עת המכירות בארץ וליצוא נותרו יציבות או גדלו בשיעור צנוע, כך שעיקר הצמיחה של התעשייה הקיבוצית היא למעשה בחו"ל.

מרים דרוק | צילום: איגוד התעשייה הקיבוצית

לים בקיבוצים, מושבים שיתופיים ומפעלים אזוריים עם היקף מכירות של כ-45 מיליארד שקל, מחצית מהם ליצוא. במפעלים מועסקים למעלה מ-30 אלף חברים ועובדים חיצוניים, בעיקר באזורי הפריפריה. התעשייה הקיבוצית לא נחה לרגע ונכנסת כעת לתחומים חדשים ומבטיחים כל העת כאשר אחד מאלו הוא תחום ההייטק שבמבט ראשוני נדמה כי אין קשר בינו לבין ההווי הקיבוצי, אך גם כאן יש לדרוק בשורות.

"אנו בתעשייה הקיבוצית הובלנו במשך שנים את המרוץ אחר טכנולוגיה חדשה. פיתוחים שנולדו במפעלים ובתי מלאכה בקיבוצים הפכו למוכילים בתחומם בעולם, ובהם טפט-